

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	DP134 Інноваційне та соціальне підприємництво / Innovation and Social Entrepreneurship
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Семестр	3 семестр
Курс	2 (зі скороченим терміном навчання) 3 (повний термін навчання)
Анотація курсу	Навчальна дисципліна спрямована на формування відповідних дисциплінарних компетентностей які, своєю чергою, впливають на формування сукупності знань та вмінь, необхідних для планування, організації та управління процесами підприємництва з метою вирішення або пом'якшення соціальних проблем суспільства на умовах самоокупності, інноваційності та стійкості, для ефективного запуску власного соціального підприємства та/або участі у соціальних проєктах.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=401
Мова викладання	українська
Лектор курсу	канд. техн. наук Хлебнікова Наталія Борисівна канали комунікації: СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: khliebnikovanb@gmail.com Messenger: https://www.facebook.com/messages/t/100020360104380/
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітня програма	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (ПТ-24) http://csbc.edu.ua/documents/otdel/oop_p124.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

	<p>ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.</p>
<p>Перелік спеціальних компетентностей (СК)</p>	<p>СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p> <p>СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.</p> <p>СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.</p>
<p>Перелік програмних результатів навчання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях. 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності. 5. Організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати. 8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. 10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства. 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці. 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур. 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

	20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – <u>90</u> Кількість кредитів – <u>3</u> Кількість лекційних годин – <u>22</u> Кількість практичних занять – <u>23</u> Кількість годин для самостійної роботи студентів – <u>45</u> Форма підсумкового контролю – <u>іспит</u>
Методи навчання	Вербальний метод; пояснювально-демонстраційний метод; метод проблемного викладання; репродуктивний метод; робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації).
Зміст дисципліни	
Тема 1. Сутність інноваційного підприємництва. Види підприємницької діяльності	Зміст інноваційного підприємництва. Сутність інноваційного підприємництва. Чинники, що сприяють розвитку інноваційного підприємництва. Моделі інноваційного підприємництва. Історія розвитку підприємництва. Умови та фактори розвитку підприємництва. Виробнича підприємницька діяльність та її результативність. Венчурний бізнес. Комерційна підприємницька діяльність. Фінансова підприємницька діяльність. Консалтингова діяльність інноваційних структур
Тема 2. Динаміка і тенденції інноваційної активності української економіки. Інноваційне підприємництво: досвід зарубіжних країн	Необхідність інноваційного розвитку економіки. Забезпечення інноваційної активності. Тенденції інноваційної активності. Моделі інноваційного розвитку зарубіжних країн. Методи фінансування інноваційного підприємництва в розвинутих країнах. Види податкових пільг при стимулюванні інноваційної діяльності. Підтримка інноваційного підприємництва в окремих країнах. Сприятливі чинники та перешкоди розвитку інноваційних систем
Тема 3. Мале інноваційне підприємництво	Сутність малого інноваційного підприємництва. Інноваційна активність малих підприємств національної економіки як перспектива її подальшого розвитку. Інноваційна спрямованість малого бізнесу в зарубіжних країнах
Тема 4. Закономірності науково-технічного розвитку та їх вплив на підприємництво	Сутність технологічних укладів, їх основні характеристики. Нова економіка, форми її прояву. Стратегія України в глобальному технічному розвитку

<p>Тема 5. Інвестиційний клімат в інноваційному підприємстві. Інфраструктура інноваційного підприємства</p>	<p>Інвестиції: сутність, склад, структура. Поняття і зміст інвестиційного клімату інноваційного підприємства. Склад і особливості джерел фінансування інноваційної діяльності. Ефективність інвестиційної діяльності інноваційних підприємств. Сутність інфраструктури інноваційного підприємства. Основні компоненти. Найважливіші суб'єкти інфраструктури інноваційного підприємства. Перспективи та стратегія розвитку інфраструктури інноваційного підприємства</p>
<p>Тема 6. Конкуренція підприємств в інноваційній економіці і оцінка факторів, що впливають на неї. Соціальна відповідальність інноваційного підприємства.</p>	<p>Фактори зовнішнього середовища, що впливають на конкуренцію підприємств. Основні напрямки зміни конкуренції при переході до інформаційного суспільства. Посилення ролі інноваційного чинника в конкурентній боротьбі. Сучасне визначення конкурентних переваг. Визначення рівня впливу інноваційного фактора на конкуренцію. Небезпеки нерегульованого інноваційного підприємства. Сутність соціальної відповідальності інноваційного підприємства і проблеми її практичної реалізації. Правові та організаційно-економічні механізми практичної реалізації соціальної відповідальності. Ефективність інвестицій у інноваційні проекти</p>
<p>Тема 7. Соціальне підприємство: поняття, завдання, особливості бізнес-планування. Інноваційне та соціальне партнерство й інтрапренерство</p>	<p>Поняття соціального підприємства та завдання, які можна вирішити за допомогою соціального підприємства. Можливості залучення ресурсів для старту та розвитку соціальних підприємств. Успішні закордонні приклади соціального підприємства. Соціальні підприємства в Україні. Поняття і зміст інноваційного партнерства. Форми інноваційного партнерства. Сутність інтрапренерства. Передумови та умови розвитку інтрапренерства</p>
<p>Тема 8. Інклюзивне соціальне підприємство</p>	<p>Поняття соціальної інклюзії та інклюзивного соціального бізнесу. Основні ознаки інклюзивного соціально-орієнтованого бізнесу. Порівняльна характеристика інклюзивного та соціального бізнесу й підходи до організації інклюзивного підприємства. Основні проблеми, які вирішують інклюзивні соціальні підприємства в Україні. Позитивні наслідки (ефекти) діяльності соціально-інклюзивних підприємств</p>
<p>Тема 9. Маркетинг інновацій у сфері соціального підприємства</p>	<p>Концепція маркетингу інновацій. Специфіка управління маркетингом у сфері венчурного бізнесу. Цінова політика інноваційного продукту</p>
<p>Тема 10. Фінансування інновацій та фінансове забезпечення соціального підприємства</p>	<p>Основні форми і джерела фінансування інноваційної діяльності підприємств малого бізнесу. Специфічні джерела фінансування інноваційної діяльності підприємницьких структур. Венчурне і проектне фінансування інноваційної діяльності. Облік тимчасової вартості грошових коштів</p>

Тема 11. Кластерна модель в інноваційному та соціальному підприємстві. Ризики в інноваційному та соціальному підприємстві	Кластери та інновації. Формування кластерів технологічного бізнесу як необхідна умова створення інноваційної економіки. Кластерна модель в інноваційній діяльності в зарубіжних країнах. Характеристика ризиків в інноваційному підприємстві і причини їх виникнення. Класифікація ризиків інноваційної діяльності. Механізм управління ризиками в інноваційному підприємстві
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.
Використання ШІ	Використання ШІ під час виконання завдань регламентується Політикою «Використання ШІ в освітньому процесі ЧДБК» Завдання мають маркування регламенту використання ШІ.
Підсумковий контроль	іспит

Система оцінювання
Система оцінювання підсумкової успішності студентів поділяється на поточний контроль та семестровий контроль . Поточний контроль здійснюється протягом семестру і охоплює всі види аудиторної роботи (практичні, семінарські заняття) та виконання індивідуальних завдань. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за цей вид контролю, становить 100. Підсумковий контроль Відбуватися у формі іспиту Розрахунок підсумкової оцінки Підсумкова оцінка (O) розраховується як сума балів за роботу в семестрі (S) та балів за іспит (T), кожен з яких має максимальну вагу 100 балів. Вагові коефіцієнти для обох компонентів однакові та дорівнюють 0,5 . Формула: $O=(S \times 0.5)+(T \times 0.5)$

Накопичування балів з навчальної дисципліни: поточний контроль	
Види навчальної роботи	Загальна кількість балів
Усні відповіді та практичні роботи за темами (8 по 5 балів)	40
Модульні контрольні (2 к.р. по 15 балів)	30

Індивідуальна самостійна робота (творча робота) Підготовка та захист ЕССЕ за однією з тем дисципліни Реферат (за однією з запропонованих тем) Презентація (за однією з запропонованих тем)	30
Разом	100

Критерії оцінювання для кожного виду навчальної діяльності

Критерії оцінювання усних відповідей:

5 б. Знання є глибокими, міцними, системними; учень вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища і факти, виявляти й відстоювати особисту позицію.

4 б. Студент знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням). Відповідь учня правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень

3 б. Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності

2 б. Відповідь фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення;

1 б. Відповідь неконкретна, студент орієнтується лише в деяких поняттях предмету

Критерії оцінювання модульних робіт

13-15 б. Студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів.

10-12 б. Повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

6-9 б. повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

3-5 б. студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

1-2 б. не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Критерії оцінювання творчих робіт

20- 30 б. У презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю

10-19 б. Презентація має задовольняти всім критеріям нижчого рівня і одному або двом таким: відображає глибокий пошук при дослідженні та застосування навичок мислення високого рівня; показує явне поглиблення та розуміння теми; притягує увагу аудиторії.

1-9 б. Проект сфокусований на темі, але не висвітлює її. Наявна певна організаційна структура, але вона не явна з показу. Можуть бути фактичні помилки чи незрозумілості, але вони не значні

Шкала оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння

E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

Базові джерела

1. Бортнік С. *Інноваційне та соціальне підприємництво. Курс лекцій*. Луцьк: 2022. 220 с.
2. Бортнік С. *Інноваційне та соціальне підприємництво. Методичні вказівки до практичних та семінарських занять*. Луцьк: 2022. 56 с.
3. Долуда Л., Назарук В., Кірсанова Ю. *Соціальне підприємництво. Бізнес-модель. Реєстрація. Оподаткування*. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2017. 92 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1n_7gdnZu_YnQOrgc0WN5B_ZRPb7h3xTH/view.
4. Корнецький А., Нагаївська Д. Ю. *Соціальне підприємництво і соціальна відповідальність бізнесу: визначення, критерії та регулювання*. Причорноморські економічні студії. Вип.11. С. 204–208. URL: <http://bses.in.ua/journals/2016/11-2016/46.pdf>.
5. Остервальдер А., Піньє І. *Побудова бізнес-моделей. Настільна книга стратега і новатора*. Київ : Наш формат, 2018. 288 с.
6. Остервальдер А., Піньє І., Бернарда Г. *Розробляємо ціннісні пропозиції*. Київ : Наш формат, 2018. 324с.
7. Приходько Д. О. *Інноваційне підприємництво та управління стартап-проектами : конспект лекцій для студ. спеціальностей: 051 – «Економіка», 076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузей знань: 05 – «Соціальні та поведінкові науки», 07 – «Управління та адміністрування» усіх форм навч.* Харків: ХНАДУ, 2021. 58 с.
8. Подольчак Н. Ю., Карковська В. Я., Левицька Я. В. *Екосистеми розвитку стартапів як принцип здійснення державної інноваційної політики. Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 8. С. 82–87.
9. Свинчук А. А., Корнецький А., Гончарова М., Назарук В., Гусак Н., Туманова А. *Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін : посібник*. Київ: ТОВ «Підприємство «Ві ен ей», 2017. 188 с. URL: http://eef.org.ua/wp-content/uploads/2016/12/Book_sotsialnepidpryemnytstvo_pidruchnyk.pdf.
10. Смаль В. *Що слід знати про соціальне підприємництво: посібник*. Київ: Проект «Партнерство для розвитку міст», 2017. 58 с.
11. Смаль В., Кокоть В. *Що слід знати про соціальне підприємництво*. Київ : Федерація канадських муніципалітетів; Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», 2017. 58 с. URL: http://pleddg.org.ua/wpcontent/uploads/2017/11/Social_Entrepreneurship_-_Guide-WEB-1.pdf.
12. *Соціальне підприємництво / Prometheus*. Автор он-лайн курсу: доц. УКУ А. Корнецький у партнерстві з проф. бізнес-школи Університету ДеПоля (Чикаго) Патріком Дж. Мерфі. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:WNISEF+SE101+2017_T4/about.
13. *Соціальне підприємництво в Україні. Зелена книга*. Під заг. ред. Валерія Кокотя. Київ:, 2020. 89 с. URL: https://socialbusiness.in.ua/knowledge_base/zelena-knyha-sotsial-nohopidpryemnytstva-v-ukraini/.
14. Спреклі Ф. *Посібник з планування соціального підприємства: пер. з англ.* Київ: Вид-во Британська Рада, 2015. 68 с. URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/posibnik_z_planuvannya_socialnogo_pidpriemstv_a.pdf.

Додаткові джерела

1. *Каталог соціальних підприємств України 2016-2017 рр.* Київ: Видавничий Дім «КиевоМогилянська академія», 2017. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B5k4OK2hVgtAOWhGV1RjcW8zZlk/view>
2. Свинчук А. *Міжнародний досвід розвитку соціальних підприємств: уроки для України. Теорія стратегії та економічного розвитку*. 2014. № 34. С. 25–32. URL: http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/4539/1/2014_34_%2825-32%29.pdf.
3. Свинчук А. А. *Гармонізація цілей діяльності соціального підприємства*. Бізнес Інформ. 2016. № 1.
4. Dees J. *The Meaning of «Social Entrepreneurship» / Duke*. URL: <https://entrepreneurship.duke.edu/news-item/the-meaning-of-socialentrepreneurship/>.

5. Loboda V. Entrepreneurial Momentum for Sustainable Growth. Sustainable Organizations – Models, Applications, and New Perspectives. Jose C. Sánchez-García and Brizeida Hernández-Sánchez, IntechOpen, 2021. URL: <https://www.intechopen.com/books/sustainable-organizations-models-applications-and-newperspectives/entrepreneurial-momentum-for-sustainable-growth>.
6. Loboda V., Ostrovskiy I., Katernyak I. Developing Entrepreneurial Mindset in University Undergraduates. E-Methodology. Vol. 5, No. 5. 2018. pp. 114-131. URL: <https://doi.org/10.15503/emet.v5i5.525>.
7. Murphy P. J., Coombes S. M. A model of social entrepreneurial discovery. Journal of Business Ethics. 2009. Vol. 87. Issue 3. P. 325-336. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10551-008-9921-y>

Інтернет ресурси

8. Вісім стовпів соціального бізнесу в Україні. URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/hnidenko/visimstovpiv-sotsialnogobiznesu-v-ukrajini-885249.html>.
9. Дія. Бізнес: <https://business.dia.gov.ua/>.
10. Інноваційне підприємництво та управління стартап проектами. ГО “Платформа інноваційного партнерства” (YEP™). URL: <https://www.yepworld.org/ua/uni/>.
11. Підприємництво. Власна справа в Україні / Prometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/Prometheus/ENTREPR101/2016_T1/about.
12. Портал «Соціальне підприємництво в Україні». URL: <https://socialbusiness.in.ua/>.
13. П'ять порад, як побудувати соціальний бізнес в Україні, 2017. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2017/11/18/631320/>.
14. Соціальна відповідальність як засаднича стратегія взаємодії держави, бізнесу, суспільства, людини: пос. URL: https://pidruchniki.com/83408/sotsiologiya/instrumenti_realizatsiyi_sotsialnoyi_vidpovidalnosti.
15. Соціальне підприємництво: дизайн-мислення та невизначеність. ВУМ Online. URL: <https://vumonline.ua/course/social-entrepreneurship>.
16. Соціальне підприємництво - неоцінена необхідність. URL: https://dt.ua/economics_of_regions/socialnepidpriyemnictvo-neocinena-neobhidnist-.html.